

KÖSZÖNTJÜK A KÖLTÉSZET NAPJÁT!

M

ily nehéz dolog érzelmeinken uralkodni, indulataink nekiáradásán erőt venni, szívünk izzását pallérozni. Pedig az igazi lírikus, a vérbeli költő nap nap után ezt cselekszi: mívés formákba summázza sokszínű érzelmeit, olymódon, hogy a vers olvastán ki-ki a maga lelke színes vízióira, a saját szíve indulataira lel — önmaga benső világának rejtett szépségei sütnek át a költészetté lényegített szavakon . . .

Igen, amikor a lírikus a legigazabban adja önmagát, akkor sikerül a legigazabban művészetté emelnie a körötte fortyogó mindenséget — s embertársai érzelmvilágának legemelkedettebb szféráit megragyogtatnia. Épp ezért a vérbeli líra „mindig a gyökeret fedi föl” — hogy Illyés Gyula tömören találó jellemzésével éljünk. A lírikus tehát iparkodik az emberi lét mélyeire nyúlni, onnan menteni általánossá, onnan ötvözni közkinccsé, emelni aktív erővé a szellem értékeit.

Mert a vérbeli líra mindenütt s mindig aktív erőt képviselt, költőink magatartására, verseik tartalmára nem az önmagáért való álmodozás, „a Semmi szűz világának” dicsérete volt a jellemző, hanem a nemes értelemben vett „mozgósítás” szándéka, az olvasó cselekvő lényvé tétele — annak szuggerálása, hogy nem lehet tétlen —, hogy cselekednie kell — a jövődöntő . . . Ismét csak Illyés Gyula remek érveléséhez kell menedünk: az igaz, hivatását betöltő költészet „kesztyűdobás a kétségbeesésnek. Támadás a kétségbeesés ellen. Előretörés, térnyerés a kétségbeeséssel szemben”. Tehát mindenképp olyan szellemi, etikai, tartásbéli többlettel ajándékozza meg az embereket, mellyel felvértezve bátran és céltudatosan képesek farkasszemet nézni a Pusztulás Rémével, a megsemmisülés fantomjaival, magukénak tudva a költő vallomását:

„Almodjék csak a föld lövészárkok, bilincsek nélkül,
ne verje föl robaj,
míg teleszkópok álmaiba szédül.
Almodjon hársak, eukaliptuszok közt,
pávázó szivárványfényben,
a megbolondult lifteken, a zápor
ezüst fém-özönében!”

(Voznyeszenszkij)

Hadd köszöntsük hát hálás lélekkel a költészet napján azokat, akik a lövészárkok, bilincsek nélküli földbe vetett hitünket erősítgetik bennünk verseik varázserejével. A költők, a bátrak és lázadók, az emberi indulatok, érzések legnemesebbjét summázók, a múlt nyűgei — misztikumok, bódító ködképek — ellen támadók ma fokozottan legyenek meggyőződve arról, hogy kivételes ereje van a költői szónak, s verseik prófétikus indulatával minden eddiginél nagyobb erővel iparkodjanak bennünket a „kétségbeesés” ellen lázítani.

A költészet napját ők képesek legméltóbban megünnepelni — épp azzal, hogy „az emberi lét huszadik századi állapotát tudatosítani képesek” —, hogy képesek kimondani az eligazító ígéket az emberiséget mardosó sorskérdésekre.

Hívatusuk betöltéséhez erőt, megalkuvás nélküli kitartást s bizó hitet kívánunk!

D. E.